

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 365/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti D. a. s., K., zastúpenej advokátom JUDr. D. A., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 ods. 2 a práva na spravodlivú odmenu za prácu podľa čl. 28 Listiny základných práv a slobôd a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Daňového úradu Košice IV – vydaním protokolu č. 698/320/67047/2009/KOV a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti D.a. s. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júna 2013 doručená sťažnosť spoločnosti D. a. s., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom

JUDr. D. A., K., pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 ods. 2 a práva na spravodlivú odmenu za prácu podľa čl. 28 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Daňového úradu Košice IV (ďalej len „daňový úrad“) – vydaním protokolu č. 698/320/67047/2009/KOV zo 7. septembra 2009.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľka namieta nezákonný postup daňového úradu pri vykonávaní opakovanej daňovej kontroly v období od 27. októbra 2008 do 9. marca 2009. Podľa sťažovateľky daňovú kontrolu vykonávali pracovníci daňového úradu, ktorý nebol miestne príslušný, čo je podľa nej v priamom rozpore s ustanovením § 3 a § 24 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov. Na základe tejto skutočnosti považuje sťažovateľka rozhodnutia, ktoré boli prijaté v rámci uvedenej kontroly, za nulitné – najmä záverečný protokol o kontrole a výmery. Závery daňovej kontroly viedli k začatiu trestného stíhania predsedu predstavenstva sťažovateľky.

Sťažovateľka ďalej uvádza:

«Uvedené postupy správcu dane sú v rozpore so zásadami daňového konania a v rozpore s ústavnými princípmi. Pri posudzovaní správnosti a úplnosti, či platnosti takto vydaných aktov správcu dane je potrebné sa posudzovať aj z hľadiska základného problému – t. j. existencie nedostatkov, ktoré môžu mať za následok nulitnosť, nezákonnosť alebo neplatnosť takéhoto postupu či rozhodnutia. Zákon o správe daní a poplatkov sa týmito otázkami nezaoberá, preto pri výklade týchto pojmov je nevyhnutné vychádzať z právnej teórie a judikatúry.

Z dôvodu, že opakovanú daňovú kontrolu vykonávali nekompetentní zamestnanci a nekompetentný správca dane, potom takéto rozhodnutie, za ktoré sa považujú rozhodnutia (záverečný protokol o kontrole a výmery) č. 698/230/26683/08/pav zo dňa 30. 10. 2009, č. 698/230/80588/09/pav zo dňa 10. 2. 2010, č. 698/230/26677/09/pav zo dňa 30. 10. 2009 a č. 698/230/21180/10/pav zo dňa 16. 3. 2010 je potrebné považovať za nulitné.

Na základe opísaného skutkového stavu a právneho stavu sa vydané rozhodnutia dostávajú do konfrontácie s právnou istotou.

Nedostatek pôsobnosti štátneho orgánu má za následok nicotnosť vydaného aktu a tuto nicotnosť súd vysloví z úradnej povinnosti bez ohľadu na to, zda taková žalobní námitka byla uplatněná. (Zbierka SJS 67/2004), rozsudek NSS ČR sp. zn.: 6A 82/2010.

Taktiež z rozhodnutia publikovaného pod SJS 261/1998 vyplýva právny názor „Nedostatek věcné příslušnosti správního orgánu má za následek nulitu správního aktu.“

Nulitnosť (ničotnosť) právneho aktu je dôsledkom takých závažných nedostatkov rozhodnutia, že aj napriek vydaniu takéhoto rozhodnutia, považuje sa rozhodnutie za právne neúčinné, nenadobudne ani právoplatnosť ani vykonateľnosť. Takéto rozhodnutie teda nemá schopnosť vyvolať právne následky.

NS ČR uviedol, že za ničotné rozhodnutie sa považuje také daňové rozhodnutie, ktorému chýba niektorá zo základných náležitostí (formálny aspekt) a zároveň sa musí jednať o náležitosť zásadného charakteru (materiálny aspekt). Tieto nedostatky musia byť tak závažné, že nemožno od adresátov takéhoto rozhodnutia spravodlivo žiadať, aby ho rešpektovali. (Rozsudok NSS ČR vo veci, sp. zn.: 2 Afs 13/2003).

Ničotný právny akt má tak závažné vady (napr. nezmyselné a neurčité rozhodnutie, nedostatok príslušnosti orgánu verejnej moci, požiadavka nemožného plnenia), že ho za akt aplikácie ani nemôžeme považovať a súd k jeho ničotnosti musí prihliadnúť z úradnej povinnosti. (Rozsudok rozšíreného senátu NSS ČR, sp. zn.: 6 A 76/2001 z 22. júla 2005)...

Rozhodovacia činnosť daňových orgánov má dôležité ústavné medze – preskúmateľnosť zákonnosti ich rozhodnutí súdom v rámci správneho súdnictva ako súčasť ústavou garantovaných základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 2 ústavy. Rovnako tak ústavná kompetenčná norma (čl. 142 ods. 1 ústavy) stanovuje, že súčasťou právomoci všeobecných súdov je preskúmať zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Preskúmavanie zákonnosti rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy správnymi súdmi je pritom založené na princípe generálnej klauzuly, z ktorej vyplýva, že súdom je preskúmateľné v zásade každé rozhodnutie orgánu verejnej správy, vrátane toho, o ktorom zákon výslovne neuvádza, že je preskúmateľné. Zároveň však princíp generálnej klauzuly

umožňuje, aby zákonom boli z preskúvania súdmi vylúčené na princípe negatívnej enumerácie rozhodnutia, ktorých súdny prieskum je vylúčený. Takto však z právomoci súdu nemôže ani zákon vylúčiť preskúvanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Sťažovateľ sa o tomto závažnom porušení správcu dane kvalifikovane dozvedel až dňa 33. 4. 2013, čiže nemohol pred týmto dátumom túto skutočnosť namietat' a tak hájiť svoje záujmy.

Následne takto definované a deklarované postupy nezákonnosti majú za následok aj vedenie trestného konania, čo je v rozpore so základnými zásadami trestného konania uvedené v § 2 Trestného poriadku. V odseku 2, § 2 je vyjadrená zásada zdržanlivosti nadväzujúca na zásadu riadeného zákonného procesu a prezumpcie neviny dotýkajúca sa akéhokoľvek postavenia osoby v trestnom konaní,

§ 2 ods. 2 Trestného poriadku uvádza: „Do základných práv a slobôd osôb v prípadoch dovolených zákonom možno zasahovať len v miere nevyhnutnej na dosiahnutie účelu trestného konania, pričom treba rešpektovať dôstojnosť osôb a ich súkromie.“

Tento postup je v aj rozpore s čl. 5 Európskeho dohovoru.

V analógii veci poukazujeme aj na vec *Heaton v. Spojené kráľovstvo*, sťažnosť č. 6728/74 (1978) v ktorom sa konštatuje, že úkolom Komisie a Súdu je určiť, či zatknutie bolo zákonné, nie či bolo oprávnené.“

Konaním správneho (daňového) orgánu, došlo aj k porušeniu článku 6 Dohovoru, pretože správny orgán poruší! zásadu rovnosti zbrání, napr. vec *Delcourt*, A-11 (1970), v ktorej ESPLP konštatoval, že žiadna zo strán nesmie mať v konaní podstatnú výhodu; pričom sa vo veci *Le Compete ai.*, A-43, 1981 konštatovalo, že článok 6 nerozlišuje skutkové a právne otázky, a podľa veci *Le Compete*, A-58, ods. 29, 1983, Zásada spravodlivého procesu sa vzťahuje tiež na rozhodnutie správneho orgánu, ak nezodpovedá požiadavkám článku 6 ods. 1 Dohovoru a podlieha následne kontrole súdneho orgánu s plnou jurisdikciou...

Sťažovateľ sa o nezákonnom postupe správcu dane, ktorý je v rozpore s princípmi správneho poriadku dozvedel na pojednávaní v trestnej veci sp. zn.: 5 T 11/2012. Postup Daňového úradu Košice IV., číslo protokolu: 698/320/67047/2009/KOV zo dňa 7. 9. 2009 (a súbor súvisiacich listín uvedených v prílohe), ktorého závery viedli aj k oznámeniu o podozrení zo spáchania trestného činu (list č. 698/320/85759/09/KOV zo dňa 19. 11.

2009) a začatiu trestného stíhania, ktoré je vedené na Okresnom súde Košice II. pod spisovou značkou 5 T 11/2012.

Konanie správcu dane a vydanie „súboru“ jednotlivito uvádzaných a vzájomne súvisiacich daňovo-právnych aktov je potrebné považovať za nulitné a vedenie trestné konania za nezákonné.

V zmysle § 53 ods. 3 zák. č. 38/1993 Z. z. sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Posledný deň lehoty na podanie sťažnosti Ústavnému súdu Slovenskej republiky v zmysle uvedeného ustanovenia pripadá na 3. 6. 2013. Sťažovateľ teda podáva sťažnosť v zákonnej lehote.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci jej sťažnosti vydal tento nález:

„I. Daňový úrad Košice IV., vydaním protokolu č.: 698/320/67047/2009/KOV zo dňa 7. 9. 2009 (a súbor súvisiacich listín uvedených v prílohe), ktorého závery viedli k oznámeniu o podozrení zo spáchania trestného činu (list č. 698/320/85759/09/KOV zo dňa 19. 11. 2009) a začatiu trestného stíhania, ktoré je vedené na Okresnom súde Košice II. pod spisovou značkou 5 T 11/2012, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa či. 17 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 2 a čl. 28 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Protokol Daňového úradu Košice IV. č.: 698/320/67047/2009/KOV zo dňa 7. 9. 2009 (a súbor súvisiacich listín uvedených v prílohe), ktorého závery viedli k oznámeniu o podozrení zo spáchania trestného činu (list č. 698/320/85759/09/KOV zo dňa 19. 11. 2009) a začatiu trestného stíhania, ktoré je vedené na Okresnom súde Košice II. pod spisovou značkou 5 T 11/2012, spolu s rozhodnutiami (záverečný protokol o kontrole a výmery) č. 698/230/26683/08/pav zo dňa 30. 10. 2009, č. 698/230/80588/09/pav zo dňa 10. 2. 2010, č. 698/230/26677/09/pav zo dňa 30. 10. 2009 a č. 698/230/21180/10/pav zo dňa 16. 3. 2010 sa zrušujú a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie miestne.

Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá orgánom činným v trestnom konaní vykonať neodkladné úkony na ukončenie trestného stíhania JUDr. M. Z. vedeného na Okresnom súde Košice II. pod spisovou značkou 5 T 11/2012.

III. Daňový úrad Košice IV. je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do troch dní od právoplatnosti nálezu vo výške 331,13 EUR, a to advokátskej kancelárii JUDr. D. A... najneskôr do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd poznamenáva, že sťažnosť proti postupu daňového úradu bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu. Právomoc ústavného súdu pri prerokovaní sťažnosti je vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej moci limitovaná v čl. 127 ods. 1 ústavy princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb (ďalej aj „sťažovatelia“) vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Toto citované ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy (III. ÚS 60/06). Z podania a jeho príloh vyplýva, že napadnuté protokoly a súvisiace listiny sú dôkazným prostriedkom v trestnom konaní vedenom proti predsedovi predstavenstva sťažovateľky pod sp. zn. 5 T 11/2012 na Okresnom súde Košice II a v priebehu konania má sťažovateľka možnosť namietat' prípadnú nulitnosť týchto dôkazov.

Ústavný súd zároveň uvádza, že v prípade, ak sťažovateľka nebola stotožnená, resp. nesúhlasila so závermi daňového úradu o vykonaní daňovej kontroly, mala možnosť domáhať sa preskúmania jeho rozhodnutí žalobou o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu podľa § 247 až § 250k Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľka disponovala vo vzťahu k napádaným protokolom daňového úradu dostupnými a účinnými prostriedkami nápravy, ktorých včasné využitie mohlo zabezpečiť účinnú ochranu jej základných práv a slobôd.

Ústavný súd preto na základe uvedeného rozhodol o odmietnutí sťažnosti sťažovateľky, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2013